

בורג קטן במערכת

מטרת העל: החניך יפתח תודעת אחריות לקראת גיוסו לצה"ל.

מטרות ביניים:

- החניך ייבחן את האחראיות בחייו האזרחיים ואת מידת המעורבות שלו בה
- החניך ייחשף לאחראיות בתפקיד הצבאי, מכיוון הלא-צפוי בהכרח
- החניך יעמיק באחריות שיצטרך לקחת בתור חייל ואת חשיבותה
- החניך יעסוק בהשפעת אחראיות החייל ביחס למעגלים השונים (מדינת ישראל, חבריו לצבא, עם ישראל, משפחתו וכו')

דגשים: יש אפשרויות בחירה בין מתודות שונות בחלקים מסוימים במערך. יש לבחור ולהתאים לקהל היעד.

אמצעים ועזרים:

- דפים
- טושים
- לוח
- טוש מחיק
- מקרן
- מחשב
- פתקים ורודים + פתקים ירוקים (הצבע לא משנה, חשוב שיהיו שני צבעים שונים)
- הנספחים המצורפים:
- נספח א' + נספח ב' (ביוטיוב - "להיות טכנאי בחיל האוויר, לא מה שחשבתם.") + נספח ג'

מעורן שיעור:

פתיחה (10 דק')

מסכים/ לא מסכים:

למדריך: את המשחק הבא ניתן לשחק במספר וריאציות באמצעות נפסח א', לפי החלטת המדריך:

- **הרוח נושבת-** החניכים עומדים במעגל ובכל פעם שהמדריך מקריא משפט החניכים שמסכימים איתו מחליפים את מקומם במעגל עם חניך אחר שמסכים גם כן.
- **ציר-** בכל פעם שהמדריך מקריא משפט החניכים צריכים להסתדר באחד מצדדיו של הציר- צד אחד מסכים וצד אחד לא מסכים.
- **צעד קטן-** החניכים עומדים בשורה ובכל פעם שהמדריך מקריא משפט, חניך שמסכים עם המשפט לוקח צעד אחד קדימה

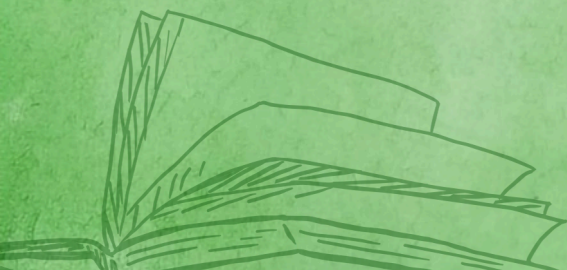
אמור: "לפני שנציג את הנושא, נשחק משחק"

למדריך: המדריך יציג את אחד מהמשחקים שבחר. לאחר כל משפט ייבחר חניך שמסכים/ לא מסכים ויישאל אותו למה בחר במשפט.

הצג: "היום בסדנה אנחנו נדבר על אחריות, אבל מכיוון שונה - מה זו אחריות? איפה זה פוגש אתכם היום ואיפה זה יפגוש אתכם כחיילים?"

פתח בדיון קצר:

אם תיתקלו במצבים דומים במציאות, האם באמת תפעלו כך?
אילו קשיים נמצא כשנצטרך לקחת אחריות באמת?

גוף חלק א' (7-10 דק')

גילויי אחריות בצבא

למדריך: כעת יציג המדריך סרטון קצר (נספח ב') ויפתח בדיון (שם הסרטון ביוטיוב "להיות טכנאי בחיל האוויר, לא מה שחשבתם")

שאל:

- האם לדעתכם תפקיד כזה חשוב כמו התפקיד שבשטח (דוגמת לוחמה)?
- מה החשיבות של תפקיד כמו זה? מה היה קורה לולא היה תפקיד כזה?
- על מי התפקיד המסוים הזה משפיע? (ברמה הצבאית-מדינית-אזרחית-אישית)
- איך תפקיד כזה יכול להשפיע על העתיד האזרחי של החייל? (מבחינה ערכית/ מוסרית/ למידתית)
- האם כל תפקיד חשוב? יש תפקידים שהצבא יכול לוותר עליהם?

גוף חלק ב' (15-20 דק')

מפגש עם אחראיות בצבא

למדריך: גם כאן ניתן למדריך בחירה בין שתי מתודות ואחריות דיון, כדלהלן:

- שמש אסוציאציות (10-5 דק'): כתוב על הלוח "אחריות כחייל"
- שאל: איזו אחראיות יש לחייל בצה"ל?
- כתוב את תשובותיהם מסביב לנושא. (הוסף כמה בעצמך במידה ואין תשובות/ תשובות לא מספקות: להגן על המולדת, להחזיק נשק, לנסוע למדבר, אחריות לעצמי, דוגמה אישית בקהילה)

תערוכה יוצרת תערוכה (10 דק')

למדריך: חלק לכל חניך דף וטוש

- **אמור:** "עכשיו אני רוצה שכל אחד מכם יכתוב דוגמה של איך נראית אחריות בצבא, דרך כל תפקיד שאתם יכולים לחשוב עליו." (לדוגמה: קלע צריך להסית את העין כל 4 שניות כדי לא לירות בחבריו מאחור.)
- לאחר 3-5 דקות, החניכים יסתובבו ויקראו את הדפים של חברים ויבחרו דף שמתחברים אליו.
- **אמור:** "כתבו עבור תחום האחריות שבחרתם, מה המשמעות שלה עבור המעגלים השונים בחייו של החייל" (חבריו לכיתה, הפלוגה, עם ישראל, משפחתו וכו')

• גלריית תפקידים-

- למדריך: פזר את תמונות על הרצפה (נספח ג')
- אמור: "על הרצפה יש מספר תמונות של תפקידים. בחרו תמונה אחת וחשבו מה האחראיות שיש לאותו חייל. כתבו בפתק הורוד ושימו מימין לתמונה."
- לאחר 5 דקות חלק פתקים ירוקים.
- אמור: "עכשיו כתבו על הפתק הירוק מה המשמעות שלה עבור המעגלים השונים בחייו של החייל (חבריו לכיתה, הפלוגה, עם ישראל, משפחתו וכו'). שימו משמאל לתמונה"

פתח בדיון (10 דק'):

- אתם רואים את עצמכם "בנעליים הצבאיות" האלה?
- האם זו יותר מדי אחריות לדעתכם? או פחות מדי?
- למה חשוב שנגלה אחריות בתפקיד?
- למה שפשוט לא אבוא ואעשה את המינימום?
- מה יכול לצאת לי מזה?
- אתם חושבים שאתם מוכנים לקחת אחריות בצבא?

סיכום (5-10 דק'):

כתוב: "אם אני לא אתגייס, מישהו אחר יתגייס"

שאל:

- מה דעתכם? מסכימים/ לא מסכימים?

- מה חשוב לכם יותר בבחירת תפקיד? שיהיה מעניין/ מועיל לאזרחות/ שיתרום למדינה?
- למה אנחנו צריכים לקחת אחריות בצבא? מה ההשפעות של זה?
- איך אנחנו צריכים לקחת אחריות בחיים שלנו, באופן דומה לזו שנצטרך לקחת בצבא?

סכם: "בשיעור האחרון צללנו אל תוך המושג אחריות. התחלנו לשאול מה זה אחריות בשבילכם, ואיך אתם תופסים אותה. המשכנו דרך סיפורים סביב האחריות כחיילים בצבא ואיפה זה יפגוש אתכם וסיכמנו בקשר שלכם אל מול אחריות כחיילים לעתיד בצבא. ודווקא בגלל המלחמה והמבצעים שפקדו את ביטחוננו אנחנו רואים מה החשיבות של כל תפקיד ותפקיד, מהגדול עד הקטן. אם לא נבחר להיות חלק מצבא גדול, ולהרגיש לעתים "ברגים קטנים במערכת", לא יהיו ברגים במכונה המשומנת."

נספחים:

(נספח א') משפטים:

● ילדים צריכים לעזור במטלות הבית להורים שלהם.

● לפני שאני לוקח על משהו אחריות, אני חייב לשאול את עצמי "מה יוצא לי מזה?".

● לכל אחד יש את האחריות שלו, אי אפשר שלשני אנשים תהיה אחריות על אותו דבר.

● כשאחריות כלשהי מתחלקת בין קבוצה של הרבה אנשים, קשה לי להרגיש שזאת

אחריות שלי.

● אני "לוקח אחריות" רק כשאני עושה משהו מעבר למה שמצופה ממני, אחרת אני רק

ממלא הוראות.

● כל אחד חייב לקחת אחריות על המדינה באיזושהי דרך.

● אם אני לא אקח על משהו אחריות, מישהו אחר בטוח יעשה את זה.

● יש הבדל בין לעשות מעשה "לא אחראי" ובין להיות "חסר אחריות".

(נספח ב') נמצא בשקופית 3 "גוף חלק א' " (סרטון) שם הסרטון ביוטיוב

"להיות טכנאי בחיל האוויר, לא מה שחשבתם"

(נספח ג') בשקופיות 6-11

THE HIVE מְשֻׁה

